

Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet -
Statsråden
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
13/142

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
13/00072-2/HHU

Dato
22. april 2013

Høringsuttalelse - Hindre for digital verdiskaping - Rapport fra utvalg som har vurdert muligheter og hindringer for digital verdiskaping

Datatilsynet har lest NOU 2013:2 "Hindre for digital verdiskaping", og gir i det følgende våre kommentarer til innholdet.

Vårt hovedinntrykk er at utredningen legger vekt på en balansering av hensynet til personvernet på en god måte. Vi ser at det i utredningen gjøres en vurdering av om et sterkt personvern er en ulempe for digital verdiskaping, hvor det også legges vekt på at noen tjenesteleverandører aktivt benytter godt personvern som et konkurransefortrinn. Et slikt utgangspunkt gir muligheter for at fremtidige løsninger kan ivareta både godt personvern og verdiskaping. Dette, sammen med at det i drøftingen av gjenbruk av offentlige data, legges vesentlig vekt på andre ting enn gjenbruk av personopplysninger, gjør at Datatilsynet mener at godt personvern kan ivaretas sammen konklusjonene i utredningen.

Presiseringen som Digitutvalget gjør knyttet til forskjellen på sensitive personopplysninger og åpen informasjon, når det er snakk om deling av offentlige data, synes både gjennomtenkt og fornuftig, og er et synspunkt Datatilsynet deler.

For Datatilsynet fremstår det som fornuftig at det opprettes en funksjon som Digitaliseringsdirektør i Norge. Dette understøttes på samme bakgrunn som Digitutvalget nevner, ved at digitalisering på tvers av etater og sektorer skaper nye samhandlingsbehov som fordrer andre strukturer for samarbeid og beslutninger. Vi er enige i at dette best kan løses ved en uavhengig rolle på høyt nok beslutningsnivå til å kunne koordinere både samarbeid og beslutninger. Dette kan forhåpentligvis være med å bidra til at gjennomføringen av Regjeringens digitaliseringsprogram kan effektiviseres, at mål og strategier kan tydeliggjøres, at framdriftsfrister kan settes, og at ansvar for gjennomføring kan tydeliggjøres.

Datatilsynet ser i likhet med Digitutvalget at kompetansen på, og forståelsen for god informasjonssikkerhet ikke er tilstrekkelig. I våre kontroller avdekker vi ofte at det er til dels store mangler både på forståelse og på nødvendige prosesser innen informasjonssikkerhet. Parallelt med at det må utarbeides en oversikt over det digitale trusselbildet, må det jobbes konkret og målrettet med å utvikle og bygge solid kompetanse på informasjonssikkerhet.

Datatilsynet ser at våre og andre tilsynsmyndigheters kontroller på dette området er nødvendige for å sette ytterligere fokus på informasjonssikkerhet. Vi ser også nødvendigheten og nytten av det arbeidet som Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) har igangsatt for å bygge opp et kompetansemiljø på informasjonssikkerhet. Det er i denne sammenhengen viktig at det etableres et godt samarbeid med andre kompetansemiljø, som Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM), NorSIS og Datatilsynet. Å bygge og spre kompetanse på informasjonssikkerhet framstår som noe av det aller viktigste for å lykkes med digitalisering og digital verdiskaping. Som det riktig påpekes av Digitutvalget, så vil god informasjonssikkerhet skape tillit til prosesser og gi brukerne forutsigbare og sikrere rammevilkår ved overgang til digitale tjenester.

Digitutvalget viser til NSM sine beskrivelser knyttet til sårbarhetsvurderinger, der det bl.a. pekes på det faktum at risikoen øker i takt med økt digitalisering og ved økt avhengighetsgrad til digitale løsninger. Dette er en vurdering Datatilsynet deler.

For de aller fleste offentlige tjenester mener vi ID-porten ivaretar autentisering på en god og trygg nok måte, gjennom de løsninger den i dag tilbyr. Vi understreker imidlertid at det etter vårt syn er nødvendig å benytte kvalifiserte sertifikater når det gis tilgang til sensitive personopplysninger i nasjonale publikumsløsninger. Så vidt vi har kunnet bringe på det rene, er det ikke gitt at nivå 4 og person høyt er det samme som kvalifiserte sertifikater.

Når det gjelder rebalansering av immaterialretten har ikke Datatilsynet mange kommentarer. Vi ønsker imidlertid å understreke det Digitutvalget selv legger til grunn; det må etableres regler for transaksjoner basert på persondata, der både kunders og næringsdrivendes rettigheter og plikter blir klargjort.

Datatilsynet er enige med Digitutvalget i de fire punkter som oppgis som argumenter for å dele data. Vi mener Digitutvalget her på en god måte viser potensialet i deling av offentlige data uten at det legges vekt på persondata. På den bakgrunn deler vi oppfatningen om at deling av data og åpne data kan gi effektivisering og innovasjon, næringsutvikling, demokratisering og gjennomsiktighet. Vi ser at dette kan gi deling av kunnskap som vil legge til rette for mer samordning og kreativitet. Det kan gi nye markeder og nye tjenester. Her følger også muligheter for å gi innbyggere bedre tilgang til beslutningsgrunnlag og prosesser i offentlig sektor, og følgelig muligheten til å ettergå disse prosessene. Som det påpekes av Digitutvalget kan dette på sikt styrke tilliten til det offentlige og til politiske prosesser.

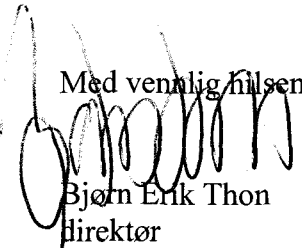
I kapittelet om personvern og forretningsmodeller fremhever Digitutvalget balansegangen som må gjøres mellom forretning og personvern. Datatilsynet synes området beskrives på en god måte, og det fremheves gode og relevante problemstillinger som stadig aktualiseres i fremveksten av nye kommersielle digitale tjenester. Digitutvalget tar til ordet for at myndighetene må klargjøre hvilke regler som gjelder og knesette forbrukernes og de næringsdrivendes rettigheter og plikter. Dette er noe Datatilsynet støtter. Som Digitutvalget sier, er dette et område som også i framtiden vil være gjenstand for debatt både internasjonalt og nasjonalt. Vi ser at det som må sies å høre til privatlivet og har krav på særlig beskyttelse, på mange områder kan sies å ha blitt kommersiell vare. Datatilsynet mener det kan være grunn til å advare mot en utvikling, hvor muligheten for kommersiell fortjeneste skal være en

tungveiende faktor med hensyn til hvor grensen skal gå for hvilket inngrep i den private sfæren som skal aksepteres. Det kan være grunn til å fremheve at respekt for privatliv er en grunnleggende menneskerettighet, jf EMK § 8. Denne bestemmelsen gir uttrykk for et verdivalg, og at det er visse verdier det er særlig grunn til å verne om i samfunnsutviklingen.

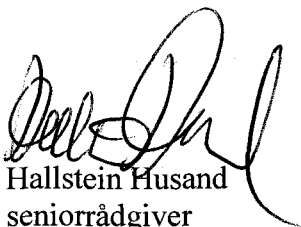
Når det gjelder opphavsrettigheter har vi ikke gått særlig langt inn i Digiutvalgets drøftinger av dette tema. Datatilsynet ser selvsagt de nye utfordringer som oppstår knyttet til opphavsrettigheter i takt med økende digitalisering av musikk og annet kulturelt innhold. Digitaliseringen skaper nytt delingspotensial og nye måter for å dele denne type innhold. Vi støtter Digiutvalgets påpekning om at virkemidler for å håndheve egne rettigheter må balanseres nøye opp mot for eksempel personvernlovgivningen og at det må være sterke krav om proporsjonalitet mellom virkemidler og graden av brudd på opphavsrettigheter.

Vi har i vårt hørings svar valgt å ikke si noe konkret knyttet til utbygging av infrastruktur som bredbånd. Dette da vårt kompetanseområde ikke berøres i vesentlig grad av rapportens drøfting på disse områdene.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør

Hallstein Husand
seniorrådgiver